

B.

Mødet den 20. Januar 1916. (For lukkede Døre).

Fraværende: Harald Jensen og N. Joh. Laursen.

Forud for Mødet afholdtes et Møde mellem Byraadet, Bestyrelsen for den kommunale Hjælpekasse og den kommunale Prisreguleringskommission til Forhandling i Henhold til § 4 i Lov Nr. 320 af 22. Decbr. 1915 om kommunale Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden og om Dækning af overordentlige kommunale Udgifter. Paa dette Møde vedtoges det at nedsætte et Fællesudvalg bestaaende af 3 af Byraadets, 3 af Hjælpekassens Bestyrelses og 1 af Prisreguleringskommissionens Medlemmer.

1. (J. Nr. 446—1915). Valg af 3 Medlemmer til det af Byraadet, Hjælpekassens Bestyrelse og den kommunale Prisreguleringskommission nedsatte Udvalg i Anledning af **Lov Nr. 320 af 22. Decbr. 1915 om kommunale Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden** og om Dækning af overordentlige kommunale Udgifter.

Formanden, Frk. Thomsen og Samuelsen valgtes.

2. (J. Nr. 350—1915). Skrivelse af 13. Jan. 1916 fra Justitsministeriet angaaende Spørgsmaalet om **Statens Erhvervelse af den tidligere Generalbolig.**

Møller erindrede om, at Byraadet for nogen Tid siden havde bemyndiget Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse til at tilbyde Justitsministeriet Generalboligen for en Pris af 50000 Kr. og paa det Vilkaar, at Boligen skulde lægges til Fødselsanstalten. I den nu foreliggende Skrivelse tiltraadte Ministeriet de opstillede Betingelser, hvorfor Udvalget indstillede, at Handelen blev afsluttet.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 446—1915). Andragende fra **Lægen ved »De gamles Hjem«** om Godtgørelse for Udgiften til Vikar under en 3 Ugers Sommerferie aarlig.

Fra Udvalget for Alderdomsunderstøttelse forelaa Indstilling om, at der tilstaas Lægen Godtgørelse for Vikar i indtil 3 Uger aarlig under Ferie, og at Betalingen erlægges pr. Dag i Forhold til Lægens Aarsløn.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 463—1915). Andragende fra **Lærer Chr. Frantzen om Afsked** fra 1. Maj 1916 at regne.

Skolekommissionens Anbefaling af Andragendet tiltraadtes.

5. (J. Nr. 467—1915). Anmodning fra Jakob Jensen til Kasseudvalget om Klarlæggelse af **Kommunens finansielle Stilling** vedrørende det ordinære Budget og Fremsættelse af Forslag om, hvad der bør gøres for at dække det forhaandenværende Under-skud og imødegaa eventuelle Udgifter.

Formanden udtalte, at han ikke havde haft Lejlighed til at forelægge Sagen for Kasseudvalget, men at han dog mente, at Sagen kunde behandles i nærværende Møde, idet han saa sig i Stand til at give i hvert Fald foreløbig Besked paa de stillede Spørgsmaal. Skulde Forespørgeren ikke være tilfreds med Talerens Svar, kunde Sagen udsættes, til de fornødne Oplys-

ninger blev indhentet. Forøvrigt vilde Spørgsmaalet jo komme til Behandling ved Budgetbehandling.

Som Svar paa det første Spørgsmaal, om den finansielle Stilling, skulde Taleren meddele, at Underskudet for Aarene 1914—15 og 1915—16 antagelig vilde blive lidt over 300000 Kr. At der blev et saadant Underskud, var en naturlig Følge af de Forhold, som fremkom straks efter Krigens Udbrud, og de deraf følgende Love, der stadig lagde større og større Byrder over paa Kommunerne. Til det andet Spørgsmaal, om Foranstaltninger til Dækning af Underskudet og Imødegaaelse af senere Udgifter, vilde Taleren sige, at vel var 300000 Kr. et stort Beløb, men dog ikke mærkbart i særlig Grad i Forhold til en Kassebeholdning paa omved et Par Millioner, hvad man jo regnede med. Der var tidligere brugt af Kassebeholdningen, og denne var atter kommet til Vejrs igen. Hvor beklageligt Underskudet end var, saa var det dog ikke større, end at det kunde indvindes i Løbet af et Par gode Aar. Naturligvis bidrog ogsaa de 300000 Kr., man fik for Kasernen, og de ca. 50000 Kr., man forlods fik ved Dyrtidsloven, til, at Underskudet ikke var synderlig mærkbart i Øjeblikket. Endelig gav Dyrtidsloven Kommunen Bemyndigelse til at udskrive en Tillægsskat til Dækning af de alt hafte Udgifter. Dette Spørgsmaal vilde Byraadet snart komme til at beskæftige sig med, og herunder hørte naturligt en Drøftelse af, hvad der kunde gøres for at dække det manglende Beløb i Kassebeholdningen. Vilde man ikke benytte en Tillægsskat, fandtes der i den ny Lovs § 15 en Bestemmelse, det maaske vilde være praktisk at anvende. Denne Bestemmelse lød saaledes: »Til Dækning

af den Del af et eventuelt Underskud paa Kommuneregnskabet for Regnskabsaaret 1915—16, der ikke er en Følge af de i § 7 nævnte Udgifter, bemyndiges Kommunalbestyrelserne til uden højere Myndigheders Tilladelse . . . at tilvejebringe Midlerne ved en lige stor procentvis Forhøjelse af de i Skatteaaret 1915—16 . . . i Henhold til Lov Nr. 85 af 15. Maj 1903. jfr. Lov Nr. 110 af 18. April 1910, paalignede kommunale Skatter«. Denne Bestemmelse vilde det maaske være heldigt at bringe i Anvendelse, saaledes at man for sidste Kvartal af 1915—16 udskrev en Forhøjelse af $\frac{1}{10}$ af den paalignede Skat.

J a k o b J e n s e n havde faaet en Følelse af, at Formanden ikke syntes om den af Taleren stillede Forespørgsel, som der dog efter Talerens Mening var god Grund til. Der havde jo nemlig tidligere været Perioder, hvor der Aar efter Aar gik Svind i Kassebeholdningen, som et senere Byraad maatte bringe paa Fode igen. Da nu Taleren vidste, at der for Tiden var brugt betydelige Summer af Kassebeholdningen, havde han fundet det betimeligt at stille sin Forespørgsel. Skulde Sagen vente til Budgetbehandlingen, vilde den blive behandlet for aabne Døre, hvilket næppe vilde være helt heldigt. Det var muligt, at Underskudet paa de 300000 Kr. var en Følge af de forskellige ny Love, men det var dog ogsaa muligt, at noget af Underskudet skrev sig fra Underskud paa de forskellige Budgetter. Under alle Omstændigheder var der et Underskud paa 300000 Kr., og man vidste ikke, hvor meget det vilde blive nødvendigt at bruge som Følge af den ny Lov. Man vilde let komme op paa ialt $\frac{1}{2}$ Million, og saa var dette endda maaske ikke Enden. Taleren frygtede i hvert Fald, at der vilde komme en

endnu mere alvorlig Tid, og derfor syntes han, at det vilde være ganske urigtigt at skyde Udgiften ud i Fremtiden, idet det gjaldt om at forhindre, at Summen blev saa kolossal, at det blev endnu mere vanskeligt at faa den dækket. Taleren vilde derfor henstille til Kasseudvalget og Byraadet at sørge for snarest at faa Pengene til Dækning af Underskudet ind. Vilde man tage disse Penge paa de kommende Aars Budgetter, vilde man snart komme op paa meget høje Skatteprocenter, og det var noget af det farligste for Byen, da det vilde fremme Udflytningen til Skattelyene. Dersom man derimod vilde tage Pengene nu, vilde det ikke indvirke det mindste paa Befolkningens Tendens til Udflytning. Det glædede derfor Taleren at høre, at Formanden var inde paa Tanken om at paaligne en Forhøjelse allerede for indeværende Aar. I Tilslutning hertil vilde Taleren henstille, at Forhøjelsen blev saa stor, at ikke alene Underskudet blev dækket, men at man ogsaa havde noget at imødegaa næste Aar med.

Formanden kunde ikke forstaa, at Hr. Jakob Jensen havde opfattet det saaledes, at Taleren skulde være ked af Forespørgselen, som han tværtimod fandt meget betimeligt.

Simonsen troede ikke, at en Ekstraopkrævning i indeværende Aar vilde blive modtaget med Velvillie. Efter den foreløbige Behandling af Budgettet i Budgetudvalget vilde Skattebyrden blive forøget med ca. $\frac{1}{4}$ Million, og dertil vilde yderlig komme Udgifterne i Anledning af Dyrtidsloven og Reguleringen af Lønregulativet. Alt i alt vilde man derved komme op paa en Stigning af ca. $\frac{1}{2}$ Million, men at paaligne et saa stort Beløb ekstraordinært i et enkelt Aar, kunde der næppe være Tale om. At laane sig frem bedrede heller ikke

Situationen i nævneværdig Grad. Taleren troede derfor, at man hellere maatte se at finde andre Udveje, og som en saadan vilde han anse en betydelig Forhøjelse af Grundskatterne, som nu for Aarhus Vedkommende kun beløb sig til $\frac{1}{4}$ Million, hvilket var forbavsende lidt. Ganske vist kunde Grundskatterne ordinært først forandres i 1920, men der var dog en Mulighed for nu under den ekstraordinære Situation at faa dem ændret i hvert Fald for Aarhus, som hørte til de Byer, der havde den laveste Grundskat. Kunde man faa denne bragt op fra at give $\frac{1}{4}$ Million til at give 1 à $1\frac{1}{2}$ Million vilde man være hjulpet. Taleren vilde derfor anbefale, at Byraadet anmodede Rigsdagsmændene om at forsøge at gennemføre den af Taleren antydede Ændring.

M i k a e l J o h a n s e n fandt Hr. Jakob Jensens Forespørgsel ret mærkelig, da Aarhus jo langt fra var inde i en Misére. Taleren vilde bede Hr. Jakob Jensen oplyse, hvilket Byraad der havde administreret saa slet, at Kassebeholdningen var blevet opspist, og hvilket der havde administreret bedre. At Kassebeholdningen var gaaet ned med 300000 Kr., skyldtes væsentlig den ekstraordinære Tid, men der var jo ingen Tvivl om, at den hurtigt vilde komme op paa den tidligere Størrelse igen. Den eneste rigtige Vej hertil var Spar-sommelighed i videste Forstand. Hvis man havde ventet med den sidste store Udvidelse af Sygehuset og med Strandvejens Forlængelse, og begge Dele kunde meget vel have ventet, vilde man ikke have manglet Penge. Ejendomsskatterne var ganske vist lave i Aarhus, men i mange Byer var de dog lavere. Derfor var der dog ingen Guldalder for Grundejerne her i Byen. Forøvrigt fik man næppe Rigsdagen til at lovgive paa dette

Omraade for en enkelt By, og forhaabentlig kunde der heller ikke i Byraadet blive Flertal for en Anmodning derom til Rigsdagen. Saa maatte man hellere anmode Rigsdagsmændene om at virke for at faa Erhvervsbeskatningen ændet; det vilde være mere værd for Aarhus.

J a k o b J e n s e n skulde ikke spille Tiden med at oplyse, hvilket Byraad der havde spist Kassebeholdningen op. Det gjorde Taleren ondt at høre Hr. Simonsen tale om at faa større Skatter lagt paa Ejendommene. Efter Talerens Henstilling vilde man ramme dem, der havde Evne, men skulde Grundskatten forhøjes, vilde det blive Lej-erne, der maatte bære Byrden. For Tiden var der god Skatteevne hos en stor Del af Befolkningen, og Hensigten med Talerens Forespørgsel havde kun været at benytte denne Evne, medens den var til Stede. Taleren vilde derfor endnu engang henstille at skaffe Pengene til Dækning af Underskudet og lidt til snarest muligt. Derimod kunde han ikke anbefale at rejse Laan i det Øjemed.

